

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра німецької філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Літературна комунікація

шифр і назва навчальної дисципліни

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька</u> (шифр і назва спеціалізації)
факультет, відділення:	<u>факультет іноземних мов, кафедра німецької філології</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма з навчальної дисципліни «Літературна комунікація» для студентів за спеціальністю 035 Філологія для спеціалізації 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька. Львів: ЛНУ, 2023. – 12 с.

Розробник: Яремко Мар'яна Володимирівна, доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 12 від “23” червня 2023 року

В.о. завідувача кафедри
німецької філології

(доц. Петрашук Н. Є.)

Ухвалено Вчену радою факультету іноземних мов

Протокол № 9 від “26” червня 2023 року

© _____, 2023 рік
© _____, 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 гуманітарні науки <hr/> (шифр, назва)	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 035 Філологія	<i>Рік підготовки:</i> 1-й	
Змістових модулів - 2	Спеціалізація: 035.043	<i>Семестр:</i> 1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва) Загальна кількість годин – 90	Германські мови та літератури (переклад включно)	<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Освітній рівень: магістр	16 год. <i>Практичні, семінарські</i> 16 год. <i>Лабораторні</i> - <i>Самостійна робота</i> 58 год. <i>Вид контролю:</i> залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – поглибити теоретичні знання студентів щодо специфіки функціонування літературної комунікації та сформувати практичні навички аналізу структури, композиційно-тематичної побудови та мовної організації художнього тексту.

Завдання курсу:

- розкрити теоретичні засади антропоцентричного підходу до вивчення художнього тексту;
- ознайомити студентів із параметрами комунікативної ситуації породження й сприйняття художнього тексту;
- визначити рівні літературної комунікації та розглянути систему відношень її суб'єктів та об'єктів;

- з'ясувати особливості організації наративного та персонажного мовлення у макроструктурі художнього тексту;
- розглянути роль структурно-композиційних і мовностилістичних засобів художнього тексту у реалізації комунікативно-прагматичної стратегії автора.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК3.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності (ФК):

ФК2. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційних шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленневого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК9. Здатність вільно володіти методологічними зasadами дослідження лінгвальних об'єктів на різних рівнях мової структури.

ФК10. Здатність застосовувати літературознавчу методологію, розглядати актуальні літературні тексти в літературно-історичному контексті, розуміти специфіку літературної комунікації у культурологічному та історичному полі, усвідомлювати зв'язок літератури з іншими дискурсами і формами знання.

ФК11. Здатність вільно, гнучко та ефективно використовувати німецьку та англійську мови у письмовому та усному мовленні, в різних жанрово-стильових видах і регістрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН11. Здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН12. Дотримуватися правил академічної добродетелі.

ПРН15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- pragmatичну ускладненість комунікативної ситуації, що виникає в процесі творення та сприйняття художнього тексту;
- модель літературної комунікації;
- види наративної ситуації та типи розповідачів;
- наративну типологію Ф. Штанцеля та Ж. Женетта;
- способи передачі персонажного мовлення;
- категорію часу і простору;
- значення понять «тема», «ідея», «мотив», «фабула», «сюжет»;

вміти:

- застосувати антропоцентричний підхід до дослідження художнього тексту;
- визначити наративну ситуацію та способи передачі персонажного мовлення;
- аналізувати структурно-композиційну побудову та мовну організацію тексту;
- охарактеризувати лексичні, морфологічні, синтаксичні та графічні особливості художнього тексту;
- розкрити ідейно-естетичний зміст художнього тексту.

3. Програма навчальної дисципліни

Літературна комунікація

Змістовий модуль 1. Базові поняття літературної комунікації.

Тема 1. Особливості функціонування літературної комунікації.

Поняття літературної комунікації та її функціонування з огляду на систему «автор – текст – читач». Дискурсивні і комунікативні параметри художнього тексту.

Тема 2. Рівні літературної комунікації.

Модель літературної комунікації Ю. Шутте. Реальний рівень літературної комунікації. Автор як смысова категорія художнього тексту. Проблема відображення авторської свідомості в тексті. Діалогічна взаємодія «автор – читач». Фікціональний та фіктивний рівні літературної комунікації.

Тема 3. Розповідна перспектива художнього тексту.

Принципи аналізу наративної структури тексту. Визначення типу розповідача (наратора). Наративна типологія Ф. К. Штанцеля. Наративні ситуації: аукторіальна, персональна, першоособова. Типи фокалізації Ж. Женетта.

Змістовий модуль 2. Організація наративного та персонажного мовлення в художньому тексті.

Тема 4. Нарративне та персонажне мовлення.

Взаємодія наративного та персонажного мовлення. Типологія композиційно-мовленнєвих форм (КМФ) за М. Брандес. Аналіз КМФ: повідомлення, опис, міркування.

Тема 5. Способи передачі персонажного мовлення в художньому тексті.

Монолог, діалог, полілог як архітектоніко-мовленнєві форми. Пряма мова. Непряма мова. Невласне-пряме мовлення. Внутрішній монолог. Потік свідомості як радикальна форма внутрішнього монологу.

Тема 6. Час і простір у художньому тексті.

Розмежування фабульного і сюжетного часу. Час і простір як фактори модифікації КМФ. Головні принципи розгортання сюжетної лінії.

Тема 7. Ідейно-естетичний зміст художнього тексту.

Поняття теми та ідеї художнього тексту. Сюжет та фабула. Єдність форми та змісту художнього тексту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 1. Базові поняття літературної комунікації

Тема 1. Особливості функціонування літературної комунікації	14	4	2			8						
Тема 2. Рівні літературної комунікації	12	2	2			8						
Тема 3. Розповідна перспектива художнього тексту	14	2	2			10						

Змістовий модуль 2. Організація наративного та персонажного мовлення в художньому тексті

Тема 4. Нарративне та персонажне мовлення	12	2	2			8						
Тема 5. Способи передачі персонажного мовлення в художньому тексті	14	2	4			8						

Тема 6. Час і простір у художньому тексті	12	2	2			8						
Тема 7. Ідейно-составний зміст художнього тексту	12	2	2			8						
Загальна кількість годин	90	16	16			58						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дискурсивні і комунікативні параметри тексту	2
2	Наративна типологія Ф. К. Штанцеля та Ж. Женетта	2
3	Аналіз наративної ситуації в художньому тексті	2
4	Визначення композиційно-мовленнєвих форм (КМФ) у художньому тексті	2
5	Архітектоніко-мовленнєві форми	4
6	Аналіз фабульного і сюжетного часу в художньому тексті	2
7	Комплексний аналіз художнього тексту	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Тема 1. Особливості функціонування літературної комунікації. Опрацювати головні принципи функціонування літературної комунікації, наведені З. Лян.	8

	S. Lahn. Literarisch-fiktionales Erzählen als Kommunikation / S. Lahn // Einführung in die Erzähltextanalyse / Silke Lahn, Jan Christoph Meister. – Stuttgart [u.a.] : Metzler, 2008. – S. 13 – 15.	
2.	Тема 2. Рівні літературної комунікації. Опрацювання моделі літературної комунікації Ю. Шутте. J. Schutte. Erzählsituation / Jürgen Schutte // Einführung in die Literaturinterpretation / Jürgen Schutte. – 3., überarb. und erw. Aufl. – Stuttgart; Weimar : Metzler, 1993. – S. 128–137.	8
3.	Тема 3. Розповідна перспектива художнього тексту. Визначення наративної ситуації в уривках прози Т. Фонтане, Т. Манна, Ф. Кафки, Р. Вальзера. Fontane Th. Effi Briest / Theodor Fontane. – Hamburg : Yanus-Verl., 2010. – S. 26-27. Mann Th. Der Zauberberg / Thomas Mann. – Stuttgart ; [Hamburg] [u.a.] : Dt. Bücherbund, 1983. – S. 21. Kafka F. Die Verwandlung / Franz Kafka. – Hamburg : Nikol Verlag, 2016. – S. 2. Walser R. Der Gehülfe : [Roman] / Robert Walser. – Zürich [u. a.] : Suhrkamp, 1992. – S. 7.	10
4.	Тема 4. Наративне та персонажне мовлення. Опрацювання поняття «текстової інтерференції» В. Шміда. W. Schmid. Die Interferenz von Erzähltext und Figurentext / Wolf Schmid // Elemente der Narratologie / W. Schmid. – 3., erw. und überarb. Aufl. – Berlin [u.a.] : de Gruyter, 2014. – S. 163–174.	8
5.	Тема 5. Способи передачі персонажного мовлення в художньому тексті. Аналіз організації наративного та персонажного мовлення в уривках прози Г. фон Кляйста, Т. Манна, А. Шніцлера, Р. Вальзера. Kleist H. von. Die Marquise von O... / Heinrich von Kleist. – Hamburg : Yanus-Verl., 2010. – S. 5. Mann Th. Tonio Kröger / Thomas Mann. – F. a. M. : Fischer-Taschenbuch-Verlag, 1975. – S. 10.	8

	Schnitzler A. Lieutenant Gustl / Arthur Schnitzler. - Hamburg : Yanus-Verl., 2010. – S. 15. Walser R. Geschwister Tanner : [Roman] / Robert Walser. – Zürich [u. a.] : Suhrkamp, 1986. – S. 201.	
6.	Тема 6. Час і простір у художньому тексті. Ознайомитися із поняттям «текстового континууму» Т. Єщенко Т. А. Єщенко. «Континуум» як категорія часу і простору у тексті / Т. А. Єщенко // Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. / Т. А. Єщенко. – К. : ВЦ “Академія”, 2009. – С. 176–182.	8
7.	Тема 7. Ідейно-естетичний зміст художнього тексту. Підготовка міні-презентації. Прочитати один із текстів малої прози В. Борхерта, І. Ахінгер, З. Ленца, Г. Белля, П. Бікселя. Визначити особливості наративної структури тексту, КМФ, спосіб передачі персонажного мовлення, розкрити його тему і зміст. Ulrich W. Deutsche Kurzgeschichten : für die Sekundarstufe II / Winfried Ulrich. - Stuttgart : Reclam, 2002. – 87 S.	8

7. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод, бесіда, навчальна дискусія, дослідницький метод, колаборативне навчання, інтерактивні методи, драматико-педагогічний метод.

8. Методи контролю

Система контролю з вибіркової навчальної дисципліни «Літературна комунікація» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти охоплює поточний контроль та підсумковий контроль (залік).

Поточний контроль

Об'єктами поточного контролю є:

1. Успішність опрацювання теоретичних питань та основної і допоміжної літератури лекційного курсу навчальної дисципліни. *Форми контролю:* колоквіум, тестування, усне опитування, модульні контрольні роботи

2. Успішність самостійного вивчення окремих питань до тем курсу. *Форми контролю:* міні-презентації, колоквіум, тестування, усне опитування, письмовий контроль.

3. Успішність виконання студентами модульної (контрольної) роботи.

Підсумковий контроль - залік

Об'єктом підсумкового контролю (заліку) є визначення рівня засвоєння змістових модулів програми вибіркової дисципліни «Літературна комунікація» та врахування результатів аудиторної роботи, самостійної роботи та модульної роботи.

9. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів з вибіркової навчальної дисципліни «Літературна комунікація» проводиться у 1 семестрі на основі результатів аудиторної роботи, самостійної роботи та 2 модульних (контрольних) робіт, які містять завдання до лекційного курсу, практичних занять та тем для самостійного опрацювання.

Розподіл балів

Аудиторна робота	Самостійна робота	2 модульні (контрольні) роботи	Сума балів
20	20	2x30=60	100

Критерії оцінювання

1. Оцінювання аудиторної роботи (0 – 20 балів) студентів враховує успішність опрацювання теоретичних питань і базової та допоміжної літератури до змістових модулів лекційного курсу, якість виконання практичних завдань до змістових модулів навчальної дисципліни.

2. Оцінювання самостійної роботи студентів (0-20) враховує якість та обсяг опрацювання теоретичних питань та практичних завдань до окремих тем змістових модулів навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання аудиторної та самостійної роботи

Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки
20 - 18	відмінна
17 - 16	дуже добра
16 - 15	добра
14 - 13	задовільна
12 - 11	достатня
10 - 0	незадовільна

3. Оцінювання письмових модульних робіт (0-30 балів) враховує рівень сформованості знань та вмінь на проміжних етапах вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання модульної (контрольної) роботи

Кількість балів	Якість теоретичної та/чи практичної підготовки	% правильних відповідей (тестування)
30 - 27	відмінна	100 - 90
26 - 24	дуже добра	89 - 81
23 - 21	добра	80 - 71
20 - 18	задовільна	70 - 61
17 - 15	достатня	60 - 51
14 - 0	незадовільна	50 і менше

Шкала підсумкового контролю (заліку)

Кількість балів	Оцінка ECTS	Визначення	Залік
100 - 90	A	Відмінно	Зараховано
89 - 81	B	Дуже добре	Зараховано
80 - 71	C	Добре	Зараховано
70 - 61	D	Задовільно	Зараховано
60 - 51	E	Достатньо	Зараховано
50 і менше	F	Недостатньо	Не зараховано

10. Рекомендована література

Базова

1. Бехта І. Дискурс наратора в англомовній прозі. Київ : Грамота, 2004. 304 с.
2. Гром'як Р. Т., Ковалів Ю. І. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ : ВЦ "Академія", 1997. 752 с.
3. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. Київ : ВЦ "Академія", 2009. 264 с.
4. Папуша І. Modus ponens : нариси з наратології. Тернопіль : Крок, 2013. 256 с.
5. Fix U., Poethe H., Yos G. Textlinguistik und Stilistik für Einsteiger : ein Lehr- und Arbeitsbuch. Frankfurt a. M. [u.a.] : Lang, 2003. 236 S.
6. Lahn S.; Meister J. Einführung in die Erzähltextanalyse. Stuttgart [u.a.] : Metzler, 2008. 311 S.

7. Martinez M., Scheffel M. Einführung in die Erzähltheorie / Matias Martinez, Michael Scheffel. – München : Beck, 1999. 198 S.
8. Metzler Lexikon Literatur : Begriffe und Definitionen / hrsg. v. D. Burdorf u.a. Stuttgart [u.a.] : Metzler, 2007. 845 S.
9. Schmid W. Elemente der Narratologie. Berlin [u.a.] : de Gruyter, 2014. 297 S.

Допоміжна

1. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. Львів: Літопис, 2004. – 352 с.
2. Becker S., Hummel Ch., Sander G. Grundkurs Literaturwissenschaft. Stuttgart : Reclam, 2006. 304 S.
3. Schutte J. Einführung in die Literaturinterpretation. Stuttgart; Weimar : Metzler, 1993. 228 S.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.einladung-zur-literaturwissenschaft.de/>
2. <http://gutenberg.spiegel.de/>
3. <http://www.li-go.de>
4. <http://www.teachsam.de>